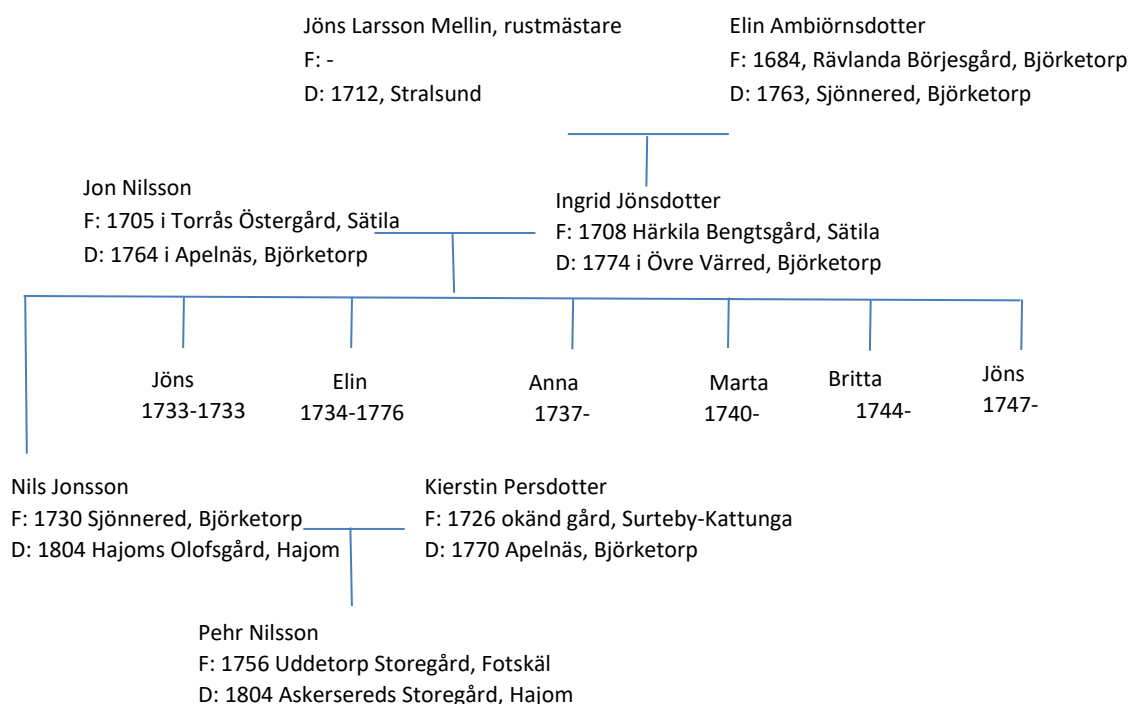

Anor från Björketorp

Björketorps socken ska inte förväxlas med Björketorp nere i Viskadalen. Den sistnämnda orten är väl ett stationssamhälle som uppstått på senare tid. Björketorps socken, som jag har några anor från, tillhör Bollebygds härad och har Rävlanda som centralort.

På 1700-talet var det inte så vanligt att man flyttade från sin födelsesocken. En som dock gjorde det och också rörde sig en hel del är min farfars farmors morfars farfars far Jon Nilsson som var född på Torrås Östergård i Sätilla socken.

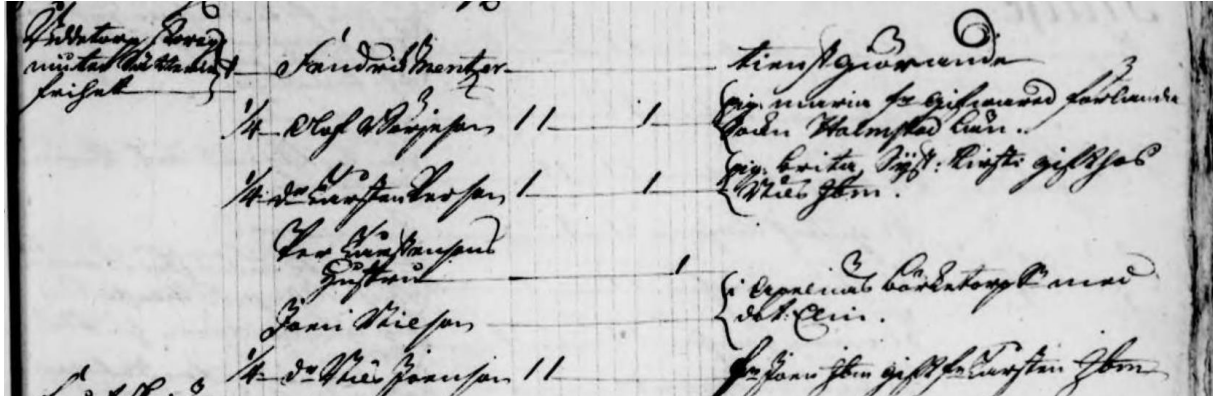

Jon gifte sig 1729 med Ingrid Jönsdotter från Härkila Bengtsgård i Sätilla och de bosatte sig på gården Sjönnared i Björketorps socken. Att man hamnade här berodde nog på att Ingrids mor kom från socknen och att det alltså fanns släkt här. Här föddes alla barnen förutom yngste sonen Jöns. Sjönnared är för övrigt känd i trakten för att man här drabbades av den pestepidemi som drog fram i landet 1710, vilket man kan läsa lite mer om under länken <http://jonnyolof.se/bollebygd/>.

1744 bröt man upp och familjen flyttade till Uddetorp Storegård i Fotskäl. Gården räknades vid tiden som ett säteri och var boställe för fänriken vid Marks kompani, Älvsborgs regemente. Jon blev alltså arrendator och var väl den som i realiteten stod för jordbruk och boskapsskötsel, säkert under överinseende av kronan och fänriken.

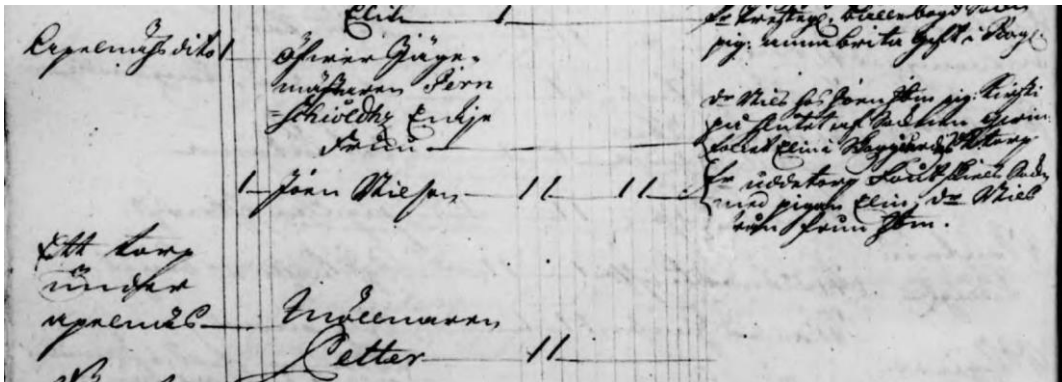
1754 flyttade man tillbaka till Björketorps socken, nu till gården Apelnäs. Äldste sonen, Nils min förfader, stannade dock kvar på Uddetorp.

Nedan ett utdrag från mantalslängd 1754 i Fotskäl. Uddetorp står här under avdelningen Crono, men det framgår att gården är säteri. Man kan se att sonen Nils har tagit över ¼ från fadern. Detta år ser man att en fänrik Mentzer var tjänstgörande.

Mantalslängd Fotskäls socken, 1754. Uddetorp.

Samma år, 1754, ser vi i mantalslängd Björketorps socken att Jon nu finns i Apelnäs. Gården ligger under rubriken Frälse och dito syftar på att den liksom Smedstorp ovan är säteri. Här upptas också ett torp under gården där mjölnaren Petter finns.

Mantalslängd Björketorps socken, 1754. Apelnäs.

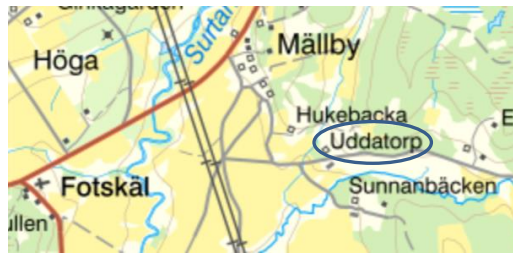
Nils med hustrun Kierstin och barnen Per (min förfader), Johannes och Ingeborg flyttar 1765 från Uddetorp till Apelnäs, uppenbarligen för att ta över bruket efter fadern Jon som dött året innan.

Hustrun Kierstin dör av rödsot redan 1770. Det var tydligen en epidemi, där 22 personer dog i socknen mellan juni och december det året. Hon var den andra som dog – den förste var en Anders Ingelsson i det närbelägna Buarås. Bouppteckningen efter Kierstin visar att familjen måste ha varit relativt välbärgade. Man kan bla se att de hade mycket silver och många djur, men det som mest sticker ut och är intressant är Kierstins kläder.

1 Swart klädes kapp	3:-	1 brun Cartuns fäll	1:-
1 Swart Lertins tröja	5:-	1 dito gl röbrun	: 16
1 grön tygs tröja	2:16	1 fin särk	1:16
1 brun kläds tröja	2:-	4 st särkar dito	3:-
1 Röbrun kläds tröja	1:16	3 st half sidens mösor	3:-
1 Swart tygs tröja	1:-	1 par ludna hanskar	:24
1 luden skintröja	:16	1 blått ?? förkläde	:16
1 Lertins lifstycke	2:-	1 dito gl	:12
1 Calminks lifstycke	1:16	2 par hwita hanskar	:16
1 dito sämbre	1:16	1 par bruna finger hanskar	: 8
1 blått klädes lifstycke	1:-	1 par ludna hanskar	: 6
1 dito a grönt tyg	:24	1 swart Lertins förkläde	1:-
1 Röd klädes tiortel	8:-	1 dito å bomuls ??	1: 8
1 grön klädes tiortel	3:-		
1 Randig tyg tiortel	2:16		
1 dito randig	1: 8		
1 dito randig	1:-		
1 dito blå	1:16		
1 dito blå	1:24		
1 dito grön	1: 8		
1 dito swart	1: 8		

Bollebygds Häradsrätt FII:3 sid 37

Nils gifte om sig redan året efter och får tre ytterligare barn med sin nya hustru Elin. Man finns sedan på Apelnäs fram till ca 1790 då Nils och Elin flyttar in hos sonen Carl på Hajom Olofsgård. Här dör Nils 1804, 74 år gammal. Senare samma år dör sonen, min förfader Pehr Nilsson <http://jonnyolof.se/disgen/000/000/536.htm> , 48 år gammal på gården Askersered i Hajom.

Uddetorp, ett mtl krono och $\frac{1}{2}$ mtl frälse gammalt förmedlat och år 1701 confirmeradt till $\frac{1}{2}$ skatte-frälse uti Fouts-käls socken af Marks härad och Elfsborgs län; det förra är sedan 1689 (då kalladt Udde Storegården) ett militärboställe; det sednare tillhörde 1689 Nils Assersson Mannerskölds arvingar; räkntan tillhör Sätilla skola.

Apelnäs, en sätesgård i Björketorps socken och Bollebygds härad af Wenersborgs län, består af Apelnäs 1 mantal säteri, Hede 1 mantal frälse och brukas under Smedstorps säteri i samma socken. Dessa egendomar tillhörde fordom öfversten W. Pendel, född i Skottland och död i Sverige 1695, 1758 assessor Bilberg och löjtnanten Kierulf, omkring år 1820 hr Jakob Dahl och år 1829 bönder.

Från Historiskt-Geografiskt och Statistiskt Lexikon öfver Sverige

Kan Kierstins livstykke i kalmink sett ut något så här?

Brudlivstykke, kvinnlig högtidsdräkt, Västergötland, Tunge, ca 1780. Yllesatin, kalmink. Livstykke i sen 1700-talsmodell av randig kalmink, ett fint helylletyg